

DUTCH A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
NÉERLANDAIS A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
HOLANDES A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 8 May 2000 (morning)

Lundi 8 mai 2000 (matin)

Lunes 8 de mayo del 2000 (mañana)

3 hours / 3 heures / 3 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A: Write a commentary on one passage. Include in your commentary answers to all the questions set.
- Section B: Answer one essay question. Refer mainly to works studied in Part 3 (Groups of Works); references to other works are permissible but must not form the main body of your answer.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Section A : Écrire un commentaire sur un passage. Votre commentaire doit traiter toutes les questions posées.
- Section B : Traiter un sujet de composition. Se référer principalement aux œuvres étudiées dans la troisième partie (Groupes d'œuvres) ; les références à d'autres œuvres sont permises mais ne doivent pas constituer l'essentiel de la réponse.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Sección A: Escriba un comentario sobre uno de los fragmentos. Debe incluir en su comentario respuestas a todas las preguntas de orientación.
- Sección B: Elija un tema de redacción. Su respuesta debe centrarse principalmente en las obras estudiadas para la Parte 3 (Grupos de obras); se permiten referencias a otras obras siempre que no formen la parte principal de la respuesta.

DEEL A

Schrijf een commentaar bij een van de volgende teksten:

1. (a)

De toekomst van de roman

Wat staat ons op literair gebied nog te wachten? Wie zal zich wagen aan voorspellingen? Over de inhoud van het proza van morgen valt niets te beweren. Wel kan er wat gezegd worden over het verschijnsel literatuur en de plaats die zij inneemt in de boekhandel.

5 Literatuur in het algemeen heeft een marginale marktpositie: het aandeel niet-literaire boeken kent veel grotere verkoopcijfers.

En zoals met alle artikelen: wat nauwelijks rendabel is wordt bedreigd.

Er zijn in dit kader al sombere voorspellingen gedaan. Een van de meest interessante is de theorie van de Zweedse uitgever Gedin. Hij koppelt aan een beschouwing van
10 historische ontwikkelingen een prognose over de toekomstmogelijkheden van de roman. Deze komt kort samengevat hierop neer:

De roman is een typische uitdrukkingsvorm van de bourgeoisie*. Die klasse vormde in de negentiende eeuw het leespubliek voor dit genre. Men las romans omdat dat tot je culturele bagage behoorde, zoals je ook naar de schouwburg ging. Nu is juist deze
15 groep, deze 'culturele bovenlaag' vooral na de eerste wereldoorlog steeds meer uiteengevallen. Dat betekent dat er geen vast lezerspubliek meer bestaat voor de roman. Het gevolg daarvan is dat uitgevers (en schrijvers) niet meer kunnen rekenen op een vast publiek. Door het ontbreken van die constante doelgroep ontstaat er een sterke polarisatie: een roman blijft onverkocht òf wordt een bestseller. Dit laatste is het geval
20 wanneer er voldoende advertentiecampagnes zijn en er veel aandacht aan het boek geschonken wordt door de media. In de praktijk leidt dit alles tot een verschraling van het aanbod. Ook de boekhandel concentreert zich steeds meer op het snelle, vaak kortstondige succes.

Tot zover Gedins betoog. In hoeverre geeft zijn schets nu een juist beeld van de
25 historische ontwikkelingen en hoeveel realiteitswaarde heeft zijn voorspelling: steeds minder titels steeds meer aandacht voor het vluchtige verkoopsucces?

De roman is inderdaad lange tijd het bezit geweest van de bourgeoisie. Maar vanaf 1960 is het beeld veranderd. Er is dan een nieuw publiek ontstaan, doordat meer kinderen doorstromden naar de middelbare school. De toenemende welvaart heeft de jongere
30 generatie in staat gesteld een eigen boekbezit op te bouwen. De theorie van Gedin heeft het voordeel van de rechtlijnigheid. Maar door de roman te koppelen aan de bourgeoisie houdt hij geen rekening met de nieuwe generatie romanlezers die vanaf 1960 de moderne schrijvers kopen (en lezen).

Het is zeker waar dat snelle successen veel aandacht krijgen. Maar of dergelijke
35 uitschieters zullen leiden tot verschraling van het literatuuraanbod blijft de vraag. Uit de cijfers blijkt alleen dat de literaire markt zich goed handhaaft. Er is geen hard bewijsmateriaal voor de bewering dat de roman dood zou zijn of binnenkort zal overlijden - al zal dat altijd wel een aardig stokpaardje blijven van romanschrijvers en van cultuurpessimistische uitgevers.

Uit: Ton Anbeek: *Literatuur op de boekenmarkt*. 1984. (Bewerkt)

* bourgeoisie = de gegoede, de 'deftige' burgerij

- Wat is het belangrijkste argument in de theorie van de Zweedse uitgever Gedin?
- Vergelijk de opvatting van Anbeek met die van Gedin.
- Bespreek de opbouw van de reactie van Anbeek.
- Vind je dat Anbeek erin slaagt de lezer van zijn standpunt te overtuigen?
Licht je antwoord toe.

1. (b)

Een kinderspiegel

“Als ik oud word neem ik blonde krullen
ik neem geen spataders, geen onderkin,
en als ik rimpels krijg omdat ik vijftig ben
dan neem ik vrolijke, niet van die lange om mijn mond
5 alleen wat kraaienpootjes om mijn ogen.

Ik ga nooit liegen of bedriegen, waarom zou ik
en niemand gaat ooit liegen tegen mij.
Ik neem niet van die vieze vette
grijze pieken en ik ga zeker ook niet
10 stinken uit mijn mond.

Ik neem een hond drie poezen en een geit
die binnen mag, dat is gezellig,
de keutels kunnen mij niet schelen.
De poezen mogen in mijn bed
15 de hond gaat op het kleedje.

Ik neem ook hele leuke planten met veel bloemen
niet van die saaie sprietten en geen luis, of zoiets raars.
Ik neem een lieve man die tamelijk beroemd is
de hele dag en ook de hele nacht
20 blijven wij alsmaar bij elkaar.”

Uit: Judith Herzberg, *Strijklicht*. Amsterdam, 1971.

- Verklaar de titel van dit gedicht in relatie tot de inhoud en in relatie tot taalgebruik en woordkeuze in dit gedicht.
- Het gedicht laat zich lezen als proza. Toch is het poëzie. Waarom?
- Welke - soms tegenstrijdige - gevoelens zijn in dit gedicht verwoord?
- Typeer het verschil tussen de eerste twee strofen en de laatste twee.

DEEL B

Schrijf een opstel over een van de volgende onderwerpen. Baseer je opstel op tenminste twee bestudeerde werken van Part 3 van de literatuurlijst. Verwijzingen naar andere werken zijn toegestaan maar mogen niet het hoofdbestanddeel vormen van je opstel.

20-e eeuws toneel

2. (a) Hoe verloopt de communicatie in het moderne toneel tussen de hoofdpersonen? Is er sprake van echt contact? Of praten zij langs elkaar heen? Als dit laatste het geval is, is dat gebrek aan communicatie dan typerend voor modern toneel? Licht je antwoord toe aan de hand van tenminste twee toneelstukken.

of

- (b) In het moderne drama is de hoofdpersoon vaak iemand die door [toevallige] omstandigheden waar hij geen invloed op kan uitoefenen tenondergaat. Geldt dit ook voor de hoofdpersonen uit de door jou bestudeerde werken?

Generatiekloof

3. (a) Ouderen houden er andere waarden en normen op na dan jongeren. Komt dat ook tot uiting in de boeken die je gelezen hebt? Bespreek aan de hand van tenminste twee gelezen werken of er sprake is van een verschil in waarden en normen.

of

- (b) Hoe heeft de auteur het conflict tussen een oudere en jongere generatie in beeld gebracht: als iets natuurlijks, iets onvermijdelijks of als iets toevalligs, door de omstandigheden bepaald? Beantwoord deze vraag aan de hand van tenminste twee gelezen werken.

Humor in proza en poëzie

4. (a) Humor in de literatuur kan bepaald worden door de vorm, met name door het taalgebruik van de schrijver of door de inhoud: de gebeurtenissen. Bespreek aan de hand van tenminste twee gelezen werken welke factor het meest bepalend is geweest: de vorm of de inhoud.

of

- (b) Humor heeft te maken met ontroering: met gevoelens van vreugde en - misschien ook wel - met droefheid. Bespreek aan de hand van tenminste twee gelezen werken welke gevoelens opgeroepen worden door de auteur.

Oorlog en vrede in proza en poëzie

5. (a) Onderdrukking en verzet, overwinning en nederlaag, hoop en wanhoop: het zijn alle voorbeelden van twee uitersten die in de literatuur over oorlog en vrede naar voren komen. Bespreek aan de hand van tenminste een tweetal gelezen werken de meest opvallende tegenstelling.

of

- (b) Een schrijver is moralistisch als hij het kwade en het goede als het ware in een zwart/wit tekening tegenover elkaar plaatst. Bespreek in hoeverre de auteurs van tenminste twee gelezen werken dit doen en in dat opzicht ook een duidelijke boodschap uitdragen.

Andere landen, andere culturen als bron van inspiratie

6. (a) Schrijvers over andere landen, andere culturen hebben soms de neiging te laten zien wat de moderne westerse cultuur kan leren van een niet-westerse cultuur. Ben je het met die stelling eens? Licht je antwoord toe aan de hand van tenminste twee werken.

of

- (b) In elke cultuur vindt een bepaalde ontwikkeling plaats, die gepaard gaat met veranderingen. Schrijvers laten deze veranderingen zien in hun boeken. Hoe beoordeelt de schrijver deze veranderingen? Als positief of negatief? Licht je antwoord toe aan de hand van tenminste twee gelezen werken.

Individu en samenleving

7. (a) In de literatuur kiest het individu soms zelf een positie buiten de maatschappij, of: het individu wordt door de maatschappij verstoten. Bespreek in dit licht de positie van de hoofdfiguur of de ik-figuur in tenminste twee gelezen werken.

of

- (b) Hoe heeft de schrijver de hoofdpersoon van de roman beschreven: als iemand die op zoek is naar contact of verbondenheid met medemensen of als iemand die op zoek is naar conflicten? Vergelijk op dit punt tenminste een tweetal gelezen werken.